

གཞི་རྒྱ་

ཉུག་རྒྱ་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས།

བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༠༢༡

སྤྱི་ལོ། ༢༠༢༢ ལྷག་ ༡༢

སྤྱི་འདོན་ཐེངས། ༤

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་མངལ་འཕྲད།

བོད་རྒྱ་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཐེངས་ ༤༠ པ་ཚོགས་བཞེན་པའི་རྣམ་པ།

དཀར་ཆག

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོའི་སྡོམ་སྲིད་།

༡། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཚོགས་ཐེངས་ ༤༠ བ་བསྐྱོད་
 ཚོགས་ཁྲིམས་པ། ༣

༢། དབལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཇུག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་
 དང་མཇུག་བཅས་། ༣

༣། གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་ཐེངས་དྲུག་བ་སྤྱད་བཅི་ཁྲིམས་པ། ༤

༤། གུན་བདེ་ཁང་གསར་བོད་སྐྱོན་བཅོ་གྲུང་ཉོག་ཞིབ་གནང་བ། ༥

༥། གཡུ་ཐོག་སྤྱི་ཐོག་སྐྱོན་སྤྱོད་ཁང་དུ་ཉོག་ཞིབ་གནང་བ། ༦

༦། དབལ་སྤྱད་ས་རིག་གནས་མཐོ་སློབ་དུ་སྡོམ་སྲིད་སྤྱད་ས་ལེན་གྲུབ་འབྲས་
 གསལ་བསྐྱབས་ཀྱི་མཇུག་སྟོན། ༧

༧། གནས་ཚུལ་སྤྱི་བསྐྱེད་བསྐྱེད། ༨

༨། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ། ༡༠

༩། འབྲུང་འབྲུང་ལས་འཆར། ༡༠

གསར་འཛིན་འདོན་སྟེལ། ..... བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས།

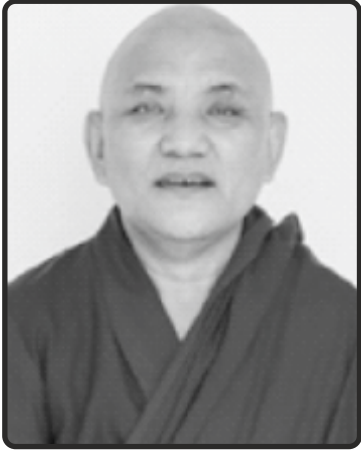
སྡོམ་སྲིད་པ། ..... ཚོགས་གཙོ། ལྷན་དགོ་དཔོན་པོ་རོ་རྗེ་དགའ་འདུལ།

ཚོམ་སྤྱིག་པ། ..... ཆེད་ལས་སྐྱོན་བ་སྤྱད་བསྐྱོན་གུན་འཕེལ།

སྡོམ་སྲིད་ཁྲིམས་སྤྱིག་པ། ..... ཆེད་ལས་སྐྱོན་བ་སྤྱད་བསྐྱོན་གུན་འཕེལ།

དེབ་གཞིགས་བཞུགས་སྤྱིག་དང་པར་སྐྱོན་པ། ..... Imperial Printing Press, Dharamshala

ཚོགས་གཙོའི་སྡོན་སྦྱང་།

༡༡། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་འདི་བཞིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་ཡུལ་ས་མཚོག་གིས་མཚན་རྟགས་ཚོག་མཚན་བཀའ་བྲིན་གསོལ་བ་སྦྱུང་གིས་དབུ་ཚུགས་ཏེ་ད་བར་མི་ལོ་ཉེས་པོ་ཉི་ཤུ་འཁོར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དུས་ལུན་དེ་དག་གི་རིང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཁུར་བ་སྐབས་གོང་མ་རིམ་བུར་རྣམས་ནས་འབད་བཅོལ་བཀྱིས་འབྲས་སུ་སློན་པའི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་དང་། སྤྱི་སྤེར་སློན་པ་དང་ཚོགས་སྡེ་ཐོན་ཚུན་དབར་འབྲེལ་ལམ་ཚོགས་ཚུད། ཁྱིམ་ས་སྤྱི་གཏན་འབེབས་དང་སྣངས་འཛིན་སོགས་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་དངོས་དང་བརྒྱུད་ནས་ཐུབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེར་གི་ཆར་རྒྱལ་ཁབ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་ནང་སློན་པ་གངས་རྒྱལ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དེབ་སྦྱོལ་དང་། གསོ་རིག་སློབ་གཉེར་སྡེ་ཁག་སྤྱི་སྤེར་གྱི་སློན་སྡེར་ཁང་། བོད་སློན་མཚན་ལོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་དེབ་སྦྱོལ་དང་མཉམ་ཞུགས་གནང་བར་བརྟེན་ལྷན་ཚོགས་འདི་ཉིད་ཚོགས་ཚུད་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད། ད་ཆ་རྒྱ་གར་ནང་རྒྱ་གར་སོལ་རྒྱུ་སློན་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཚོགས་ཏེ་སློབ་དང་སློན་པའི་ཁྱིམ་ས་མཐུན་འགྲོ་ལུགས་དང་། སློབ་འཇུག་གི་ལམ་ལུགས། བསྐྱབ་གཞི་གཏན་འབེབས། སློབ་གཉེར་ཁང་དང་སློན་པར་ཞིབ་འཇུག་དང་དེབ་སྦྱོལ། སློན་ཇས་དང་སློན་སྡེར་གྱི་ཆད་འཛིན་ལམ་ལུགས་བཅས་འདིའི་ཐད་གཏན་འབེབས་དང་སྣངས་འཛིན་གནང་དང་གནང་ཐུས་བརྟེན། གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དམིགས་ལུལ་ལྟར་བྱེད་སྒྲུབ་ལས་དོན་དང་སྣངས་འཛིན་འགན་དབང་སོགས་ལ་དུས་བསྐྱེད་འགྲུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་གཤོལ་མི་ཟ་བ་ཡིན་གཤིས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོས་ཚོགས་ཚུང་ཆེད་འཇུགས་ཀྱིས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་སྒྲུབས་དང་ཁྱིམ་ས་སྤྱི་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ལས་དོན་དང་གནང་བཞིན་ཡོད། རིང་མིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་སྒྲུབས་དང་དམིགས་ལུལ་ལངས་སྒྲུབས་གནང་ལ་ཐེགས་པ་དང་།

གསོ་རིག་བསྟན་པ་དགུང་ནས་དགུང་ལ་འདེགས་པར་རྫོགས་གསུང་བའི་ཁྲིམས་གཞི་ཞིག་གཏན་འབེབས་ཡོང་
 རྒྱུ་ལྟེ་རེ་བ་འཆང་བཞིན་ཡོད། མཐའ་དོན་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་རིས་མེད་སྤྱི་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་པན་
 བདེའི་སོས་སུ་སྤྱོད་མཐར་ཁྲུབ་པ་དང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་འདི་ཕྱི་ལོ་མགོན་ལྷན་ལྷན་གྱི་
 མ་མཆིས་པ་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྤྱོད་མཐར་ཁྲུབ་པའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་
 པོ་མཆོག་སྤྱི་ཆེ་མཛད་འཕྲིན་ཡར་ངོའི་རྣམ་ལྷན་རྒྱས་ཤིང་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་མཐའ་དག་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་
 པའི་སློན་འདུན་བཅས། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་རྣམ་ཚུགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙུག་ལྷན་དགེ་དཔོན་པོ་དོ་རྩེ་དག་
 འདུལ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལྷ་བ་ ༥ ཆེས་ ༡༥ ལ།

༡། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཚོགས་ཐེངས་ ༧༠ པ་བསྐྱོང་ཚོགས་ཁུལ་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༧ ཉིན་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་ ༧༠ པ་བསྐྱོང་ཚོགས་ཁུལ་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཚོགས་ཐེངས་ ༧༠ པ་བསྐྱོང་ཚོགས་ཁུལ་པ་ཡོད། ཐེངས་འདིའི་ཚོགས་ཐེངས་ཐོག་ཚོགས་མི་བརྒྱུད་དངོས་སུ་ཚོགས་བཅར་དང་ཚོགས་མི་གཉེས་ཏེ་ཐོག་ནས་ཚོགས་བཅར་གནང་ཡོད། ཚོགས་ཐེངས་ཀྱི་ཉིན་དང་བོད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་དོས་བསྟུའི་ལམ་ནས་སྤྱན་རམས་པ་དག་དབང་བཅོད་པ་ལགས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཞིན་དུ་དོས་འདེམས་གནང་ཡོད། ཡང་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མཐོ་སློབ་ཁག་ཏུ་འཇུག་བཞུགས་ཀྱིས་མཁུ་བོད་པའི་སློབ་མ་ཆེས་

ཏུ་ཅང་གི་རྗེ་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པས། གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐོར་གོ་རྟོགས་སྤེལ་དགོས་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟོན་གནས་ཁག་ས་གནས་གང་དང་གང་དུ་ཡོད་མེད། གསོ་བ་རིག་པར་ཚུད་རྒྱུགས་གཏོང་སྟེགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གོ་རྟོགས་ལུགས་ཆེར་སྤེལ་དགོས་པའི་ཕྱག་བྲིས་དཔལ་ལྷན་ལེས་རིག་ལས་ཁུངས་སུ་འབྲུལ་རྒྱུའི་གྲོས་ཚད་བུང་ཡོད། འཆར་ལོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ ལོར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་ཆེན་བསྐྱོང་འཚོགས་གནང་རྒྱུའི་གྲོས་ཚད་བཅས་འཛོགས་གནང་སོགས་ཁྱོད་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གྲོས་ཚད་བཅུ་གཅིག་བཞག་ཡོད།

༢། དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་མཇུག་བཅར།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༦ ཉིན་ཀྱི་ཞོགས་པ་ཕྱག་ཚོད་ ༡༠ པའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྤྱན་དབུ་དབོན་པོ་རྗེ་རྗེ་དགའ་འབྲུལ་མཆོག་དང་ཚོགས་གཞིན་སྤྱན་རམས་པ་དག་དབང་བཅོད་པ་མཆོག་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་མཇུག་བཅར་གྱི་ལས་སྤྱོད་པ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་མཇུག་འཕྲད་ཁུལ་པ་ཡོད།

མཇུག་བཅར་སྐབས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་སྤྱི་ལ་འགྱུར་བ་དགོས་གལ་དང་འབྲེལ། དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་

ལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ལ་འགྲུར་བ་དགོས་པ། དེ་ཡང་
བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་ནི་རྒྱ་གར་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ངོས་
ལེན་ཐོབ་ཇེས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་
མའི་དམིགས་ཡུལ་བཞིན་འགྲོ་བུ་ལྷན་ཀྱི་མེད་པ། ཡང་ད་ལྟའི་ཆར་
བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་སློབ་གཉེར་གནང་མཁའ་བོད་རིགས་
སློབ་མ་རྗེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བུ་ཡོད་པ། དེ་མཚུངས་བཅན་གྱོལ་
ནང་གི་བོད་པའི་སློབ་བྱ་ཁག་ལ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་
གོ་རྟོགས་སླེལ་དགོས་པ་དང་། སློབ་ཚན་སོགས་ཀྱི་ནང་བོད་
ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མང་གཞི་སོགས་ཀྱི་སློབ་ཁ་སློབ་གནང་
དགོས་པའི་གནད་དོན་སོགས་ཞུས་ཡོད། དེ་འབྲེལ་དཔལ་ལྷན་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་

གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་འདི་སྐབས་བརྟན་དགོས་པ་དང་
ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྲིག་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་ཞུ་སྤྱོད་ལུས་བ་
གཞིར་བཟུང་གིས་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲིག་གཞི་
བསྐྱར་བཅོས་ཚོགས་ཚུང་བཅུགས་ཏེ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་
ཡོད། དེ་མཚུངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ནས་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་གཞིགས་པའི་ཚོགས་འདུར་གྲོས་
བསྐྱར་ལྷག་སོ་གནང་བའི་གྲོས་ཚུངས་དང་གནད་བསྐྱར་ཀྱི་ཕྱག་
བྲིས་བཅོས་ཏེ་ངོ་བོ་བཟུང་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་སུ་སྤྱོད་དགོས་པ་སོགས་གསུངས་སོང་།

༣། གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་ཐེངས་དྲུག་པ་སྤྱད་བཅི་ཞུས་པ།

གཤམ་ཚེས་འགྲོ་མན་བོད་ཀྱི་སློབ་ཚེས་ཁང་དུ་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཅི་ཞུས་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
ལྷན་ཚོགས་ནས་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་ཐེངས་དྲུག་པ་སྤྱད་
བཅི་ཞུས་ཡོད། ཉིན་དེར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་
མོ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཞིག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྲ་རྒྱ་
ཁག་དང་ངོ་བོ་སོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་ནས་སྤེལ་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་ལས་སློབ་པ་ནས་འགྲོ་མན་བོད་ཀྱི་སློབ་ཚེས་
ཁང་གི་མཐོ་སློབ་ཚོགས་ཁང་དུ་སློབ་པ་རྣམས་ལ་ལྷན་ཚོགས་

ཀྱི་གལ་གནད་དང་། ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས། ད་
ལྟའི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་བཟུང་སྤེལ་གནས་བབ། གསོ་
བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཅི་གནང་དགོས་ལུགས་བཅས་ཀྱི་
སློབ་ལ་གཏམ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དང་འབྲེལ། གཏམ་བཤད་
སྐབས་ཆེད་ལས་སློབ་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༡
ཉིན་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་བཅན་གྱོལ་དུ་ཕེབས་ཇེས་དྲ་རམ་
སུ་ལའ་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་པ་ཡོད་དོ་ཚོགས་ཚང་མ་བསྐྱབས་སྐྱོང་
གནང་ཏེ་སྤོལ་རྒྱུན་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཅ་ཆེན་འདི་མི་ཉམས་གོང་

སྤྱི་ཚེད་བཅན་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ལ་རིག་པ་སྐོར་གསོ་མཛད་པའི་བློ་རྟེན་དུ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷོ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ནས་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིན་མོ་སྤྱི་ཚེད་ལྷན་ཁྲིམས་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་འདི་ཡིན་པ་དང་། སློབ་ཐོན་སྐོར་བ་རྣམས་ནས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་། དེ་ནས་ལྷན་ཁྲིམས་བཅར་སྐོར་བ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲི་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་དུས་བྱོན་ཉིན་མོ་སྤྱི་ཚེད་ལྷན་ཁྲིམས་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

སྐྱེ་ཁམས་སློབ་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

སྐོར་བའི་སྤྱི་ཚེད་ལྷན་ཁྲིམས་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

༧། ཀྱུ་བདེ་ཁང་གསར་བོད་སྐོར་བའི་གྲྭ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷོ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ཀྱུ་བདེ་ཁང་གསར་བོད་སྐོར་བའི་གྲྭ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

ཀྱུ་བདེ་ཁང་གསར་བོད་སྐོར་བའི་གྲྭ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་དེ་གཞན་དོན་གཅིག་ལ་སོགས་གསུངས་སོང་།

སྐབས་དེར་སློབ་སྦྱོར་ཆེད་ལས་མཁས་པ་ཡ་སྟུ་བཙུ་བ་ལྟ་སློབ་
 བ་བསྟན་འཛིན་མཐའ་ཡས་མཚོག་དང་དབུ་ལྷན་དབུས་བོད་
 མིའི་སློབ་འཇུག་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆབ་ཚོགས་
 མི་དྲུང་ལས་ཆེ་རིང་ལགས། ར་ས་ས་གནས་བདེ་དོན་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆབ་ཚོགས་མི་བྱམས་བ་ལྷ་སྤྱིད་ལགས། ཆེད་
 ལས་སློབ་བ་སྐབ་བསྟན་ཀུན་འཕེལ་ལགས། ལས་དྲུང་ཆེ་རིང་
 གཡུ་སྟོན་ལགས་བཙུལ་ཕེབས་ཡོད། ཀུན་བདེ་ཁང་གསར་
 བོད་སློབ་བཅོམ་ལྷན་དུ་བཙུག་ཆེད་བཅུགས་གནང་ནས་ལོ་བཅོ་
 བརྒྱད་ལྷག་སོང་ཡོད་པ་དང་དེ་གའི་སློབ་སྦྱོར་ཆེད་ལས་བ་
 སློབ་བ་ལྷ་བ་ཚོས་སྟོན་ལགས་དང་སློབ་བ་བསྟན་འཛིན་མེ་རྟོག་
 ལགས། སློབ་སྦྱོར་འགན་འཛིན་ཡ་སྟུ་བཙུ་བ་ལྟ་སློབ་བ་སྐབ་
 བ་ཆེ་རིང་མཚོག་སློབ་སྦྱོར་ལག་ལེན་ཐོག་ལོ་ངོ་མང་པོའི་ཉམས་

སྦྱོར་ལྷན་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སློབ་སྦྱོར་ཁང་གི་སྡོ་འཁོག་
 དང་སློབ་ཉར་ཚོགས་གཙང་མ་ཡོད་པ། དེ་མཚུངས་སྦྱོར་སྡོ་
 བེན་བའི་སློབ་ཀྱི་ཉར་ཚོགས་ཉ་ཅང་གི་གཙང་མ་ཡོད་པ། སློབ་
 སྦྱོར་གྱི་འཁྲུལ་ཆས་སྤྲུལ་ཚད་ལྡན་པ། སློབ་སྦྱོར་ཁང་གི་
 ཁོར་ལུག་རྒྱ་ཁྱོན་རན་པ་དང་གཙང་མ་འདུག ད་དུང་སློབ་
 སྦྱོར་ཆེད་ལས་འགན་འཛིན་ནས་སློབ་སྦྱོར་ཁང་དུ་གསུང་སྦྱོད་
 ཁུས་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་གསུངས། སློབ་སྦྱོར་
 ཁང་གི་སྤྱིའི་ཆ་རྒྱུན་གང་ལེགས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་ཞིབ་
 ཚོགས་ཚུང་ནས་སློབ་མོ་སློབ་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་སུ་ལུལ་
 ཡོད།

༥། གཡུ་ཐོག་སྤྱིང་ཐིག་སློབ་སྦྱོར་ཁང་དུ་རྟོག་ཞིབ་གནང་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གྱི་ཉིན་རྒྱལ་གཡུ་ཐོག་
 སྤྱིང་ཐིག་སློབ་སྦྱོར་ཁང་དུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱ་ཚོགས་
 ཀྱི་སློབ་དང་སློབ་སྦྱོར་ཚད་ལྡན་གྱི་སློབ་གཞིའི་དགོངས་དོན་

རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་རྒྱུར་བཅུགས་ཀྱིས་རྟོག་ཞིབ་གནང་ཡོད།
 སྐབས་དེར་སློབ་སྦྱོར་ཆེད་ལས་མཁས་པ་ཡ་སྟུ་བཙུ་བ་ལྟ་སློབ་
 བ་བསྟན་འཛིན་མཐའ་ཡས་མཚོག་དང་དབུ་ལྷན་དབུས་བོད་

མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འཛོལ་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆ་བཟོ་གསལ་
 མི་དྲུང་ལས་ཆེ་རིང་ལགས། རྟ་ས་ས་གནས་བདེ་དོན་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆ་བཟོ་གསལ་མི་བྱམས་པ་ལྷ་སྤྱིད་ལགས། ཆེད་
 ལས་སློན་པ་ལུབ་བསྟན་ཀྱུན་འཁེལ་ལགས། ལས་དྲུང་ཆེ་རིང་
 གཡུ་སློན་ལགས་བཅས་མེས་ལོང་། དེ་གའི་སློན་སྐྱོར་ཆེད་
 ལས་འགན་འཛིན་སློན་པ་སྐལ་བཟང་དོན་ལྡན་ལགས་ཡིན་
 པ་དང་། སློན་པ་སྐལ་བཟང་དོན་ལྡན་ལགས་ནི་ལྷ་སྤྱིད་
 མོག་ལག་ལེན་དུ་བཏུག་དབྱེད་སློན་ཁང་དུ་ནད་པ་བཏུག་

དབྱེད་དང་། ཉིན་རྒྱུ་སློན་སྐྱོར་ཁང་དུ་སློན་སྐྱོར་བཟོ་མཚོན་
 པའི་སློན་སྐྱོར་ལག་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་འདུག་སློན་
 ཁང་གི་ད་ལྟོ་ཆར་སྐྱོ་འཁྲོག་གི་ཉར་ཚགས་གང་ལེགས་ཡོད་
 ཅིང་། སྐྱོར་སྤྲེ་ཐེན་པའི་སློན་ཉར་ཚགས་དང་སློན་སྐལ་ས་གང་
 ལེགས་ཡོད་པ་ཡིན་འདུག་པ་དང་། ད་ལྟོ་ཆར་སློན་སྐྱོར་ཁང་
 གི་རྒྱ་ཁྲིམ་ཚུང་ཡང་སློན་སྐྱོར་གསར་རྒྱུ་གི་ལས་གཞི་འགོ་
 ཟུམ་ཡིན་པ་སོགས་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གིས་སློན་མོ་ལྡན་
 ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་སུ་སྤུལ་ཡོད།

༦། དཔལ་སྤུངས་རིག་གནས་མཐོ་སློབ་དུ་སྐྱོ་སློན་རྒྱུགས་ལེན་གྲུབ་
 འབྲས་གསལ་བསྐྱབས་ཀྱི་མཛད་སྒོ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
 ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་ལས་སློན་པ་དཔལ་སྤུངས་རིག་གནས་
 མཐོ་སློབ་དོན་གཉིས་ལོར་བུའི་དགའ་ཚལ་ཀྱི་སློན་སྐྱོབ་སྐྱབས་
 གཉིས་པའི་སྐྱོ་འཁྲོག་ཡིག་རྒྱུགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་གསལ་
 བསྐྱབས་མཛད་སྒོར་མགོན་འཕོང་གནང་བ་ལྟར་མེས་ལོང་།
 མཛད་སྒོ་དེ་ནི་ལྷ་སྤྱིད་ལྷན་ཚོགས་ ༤.༣༠ མོག་དབུ་འཛུགས་གནང་
 པ་དང་གཡུ་མོག་གསོལ་འདེབས་རྟ་དབྱེད་སློན་ཁང་བཅས་པ་བཏོན་
 རྗེས་མཐོ་སློབ་ཀྱི་སྐྱོབ་སྐྱེ་སློན་དགེ་ལེན་པ་བསོད་ནམས་རིན་
 ཚེན་ལགས་ནས་མཛད་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་

གནང་། དེ་ནས་སྐོལ་རྒྱུན་ཀྱི་ལམ་སྐོལ་ལྟར་ཡིག་རྒྱུགས་ཀྱི་
 ཨང་རིམ་བཞིན་བཞུགས་གཤམ་བསྐྱབས་པ་དང་ཨང་རིམ་དམའ་
 བས་ཨང་རིམ་མཐོ་བར་བསྐྱབས་བཅུད་འཚམས་འདྲི་མཚོན་
 བྱེད་དུ་མཛུལ་དར་མགོན་སྐོལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཕྱག་བསྟར་གནང་
 སོང། དེ་རྗེས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་ལས་སློན་པ་ནས་སྐྱོ་འཁྲོག་
 རིས་འཛིན་གསལ་འགྲུལ་ཚེན་པོ་ཡིན་སྐྱོར་གཏམ་བཤད་གནང་
 ཡོད། མཐར་མཇུག་བསྐྱོལ་ས་གསུང་བཤད་མོག་མཐོ་སློབ་
 ཀྱི་ཚོས་ཁྲིམས་པ་མཚོག་ནས་ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་
 གནང་སྟེ་མཛད་སྒོ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་སོང།

༧། གནས་ཚུལ་སྤོང་བསྐྱེད།

༧༡༽ ལྷན་བཞེས་སྐྱེལ།

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་བཞེས་ཀྱི་དེབ་སྐྱེལ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ལོ་རྒྱུ་གཞིའི་དགོངས་དོན་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༧ ཚེས་ ༡ ལྷན་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༡༢ ཚེས་ ༣༠ བར་ཚད་ལྷན་ལྷན་བཞེས་ཀྱི་དེབ་སྐྱེལ་གནང་སྟེ་དེབ་ཚོན་བསྐྱེལ་སྐྱོད་ཀྱི་གྲངས་ ༤༤༠ ལྷན་ཚོགས་འོག་དེབ་སྐྱེལ་ལུས་སྐྱོད་ཐེན།

༧༢༽ ལྷན་བཞེས་བསྐྱེད་པ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གསར་བསྐྱོད།

ལྷ་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་ལྷན་བཞེས་བསྐྱེད་པ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རྒྱུ་བཞེས་སྐྱོད་རལ་ས་བ་དུང་འཚོ་ཚེ་རིང་ཐག་གཙོ་ལགས་ཚོགས་གཙོ་དང་ཚོགས་མི་ནས་ཚུ་དགོངས་ལུས་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་བཞེས་བཞེས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ལྷན་དགོན་དཔོན་ལོ་རྒྱུ་དེ་དག་འདུལ་མཚོག་སྐྱེལ་གཞིའི་དགོངས་དོན་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༧ ཚེས་ ༡ ཉིན་ནས་ལྷན་བཞེས་བསྐྱེད་པའི་ཚོགས་གཙོ་བསྐྱོད་བཞེས་གནང་ཡོད།

༧༣༽ བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གོ་རྟོགས་སྐྱེལ་བ།

ལྷ་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྷན་བཞེས་བསྐྱེད་པ་བོད་ཀྱི་ལྷན་དགོན་ལྷན་བཞེས་ལྷ་བཞེས་འཕགས་ལས་མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་སྐོབ་གྲུང་གཞིའི་ལས་ཁུངས་ལོ་རྒྱུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐོར་གོ་རྟོགས་ཀྱི་ལས་གཞི་སྐྱེལ་ཡོད། ལྷན་དཔོན་ཚུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་སྐོབ་སྐྱོད་གནང་མཁན་བོད་པའི་སྐོབ་མ་ལོ་རེ་བཞིན་རེ་ལུང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་གནས་སྤོངས་ཤིག་ཚགས་ལུས་ཡོད། ལྷན་བཞེས་དེར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་ལོངས་པར་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་གསོ་བ་རིག་པར་བསྐྱེད་པའི་དགོས་བཤུ་གསོ་བ་རིག་པ་བསྐྱེད་པའི་གཞུག་ལག་སྐོབ་གཞིའི་ཁང་གི་ལྷན་ཚོགས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚུན་ལྷན་གཞིའི་སྐྱེལ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལ་གསུང་བཞེས་གནང་འདུག།

ངེལ་དྲུག་སྐབས་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དབུ་
འཛིན་དང་མཇུག་འཕགས་པ།

ཕྱི་ལོ་༢༠༢༤ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་གྱི་ཞོགས་པ་ཕྱག་ཚོང་
༡༡ རོག་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
གཙུག་ལྷན་དགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་དགའ་འདུལ་མཚོག་དང་ཚེད་ལས་
སློབ་པ་ལྷན་པ་ལྷན་གྲུབ་འཕེལ་གཉིས་ལ་དྲུག་སྐབས་རྒྱལ་ཡོངས་
གསོ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་སློབ་རམས་པ་པར་
འགྲུང་མེད་མཚོག་དང་མཇུག་འཕགས་པ་གནང་ཡོད། སྐབས་དེར་
ལྷན་ཚོགས་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དབུ་
འཛིན་མཚོག་ལ་གཙོ་བོ་གནད་དོན་གསུམ་ལྟུང་ཡོད།

༡༡ རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་རིག་ལྟེ་གནས་སུ་སློབ་པ་མང་པོ་ཞིག་
ལ་གཏན་འཇགས་ལས་གནས་བསྐྱེད་སྲོལ་བྱུང་ཡོད་པའི་ནང་
ནས་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཡིན་པའི་ལྷན་པ་གསུམ་ཚུད་
རྒྱགས་ལེགས་ཐོན་ཟེན་གྲངས་བསྐྱོས་གནང་སྐབས་བོད་
མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་ཡིག་ཆའི་རྩོམ་
འཛིངས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་བཞིན་པའི་གནས་
ཚུལ་མཚིས་ནའང་རྒྱ་གར་ནང་སྐྱེས་པ་ཚམས་དུ་མ་ཟད་ཡུལ་

འདིར་གཏན་སྡོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྟབས་དེ་དོན་གཅིག་
མཚུངས་ཀྱི་དགོངས་བཞེས་ཡོང་བའི་རེ་བསྐྱེད་ལྷོད་སྟོང་།

༢༡ ཚེད་ལས་སློབ་པའི་ལོ་ལོ་ལོ་གསོ་རིག་པའི་བསྐྱེ་གནས་
ཤིག་ནས་སློབ་ཐོན་ཟེན་པ་མ་ཟད་གསོ་རིག་པའི་བསྐྱེད་པར་
ཞབས་ལྷོད་སྐྱབས་མཁན་གཅིག་གྲུང་ཡོངས་ལ་འགྲུང་འགྲུང་ལས་
བསྐྱོས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དབུ་འཛིན་མེད་པར་དེ་དོན་ཚང་
མར་གཅིག་མཚུངས་བཞོ་སྐྱེད་བསྐྱེད་ཐོབ་འགྲུང་ཚེད་རྒྱ་གར་
གཞུང་ལ་ལྷོད་ལམ་སྟོན་སྐྱབས་འཇུག་ཡོང་བའི་རེ་བསྐྱེད་
ལྷོད་སྟོང་།

༢༡ རྒྱ་གར་ནང་གི་གསོ་རིག་པའི་བསྐྱེ་གནས་པ་བར་ཚུན་
དམ་ཚིག་དོག་ཅ་ཚིག་སྤྱི་ལྷིས་གསོ་རིག་པའི་བསྐྱེད་
པ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་དང་ཉམས་པ་སྐྱར་གསོའི་ཚེད་གང་
དགོའི་ལྷགས་སྟོན་སྐྱར་ལྷག་སྐྱབས་འཇུག་ཡོང་བ་ལྷོད་སྟོང་།
སྐབས་དེར་སློབ་རམས་པ་པར་འགྲུང་མེད་མཚོག་གིས་གསུངས་
དོན་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་ནས་ཀྱང་ད་ལྟའི་
ཚུད་རྒྱགས་ནང་ལེགས་ཐོན་ཟེན་པའི་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་
བ་ཡིན་པའི་སློབ་པ་གསུམ་ཡིག་ཆའི་དཀའ་ངལ་རྩོམ་པ་རྣམས་
ལ་མཐོ་སློབ་ནས་གང་ལྷན་གྱིས་ཕྱག་རོགས་གནང་འདོད་ཡོད་
ཀྱང་རྒྱ་གར་དབུ་འཛིན་གཞུང་གི་ ༢༠༡༧ ཅུ་འཛིན་ལམ་སྟོན་གྱི་
དཀའ་ངལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བསྐྱོས་བརྒྱུ་མ་ལྷན་པའི་
གནས་སྟངས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། གནད་དོན་འདི་ནི་རྒྱ་གར་ལྷ་
ཡུལ་དང་རྒྱ་གར་སྐོལ་རྒྱུན་སྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཚོགས་ (NCISM)
སོགས་ཀྱི་མི་སྣ་འཇུག་འཕྲད་ཅམ་གྱིས་ལུས་པ་ཐོན་ཁག་པོ་
ཡིན་པ། དེ་ཡང་ད་ལྟ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་སྤྱད་དཀའ་ངལ་དེ་རིགས་
མི་བྱུང་ཚེད་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཀའ་
ཤིག་ལ་སློབ་མེད་ལྷོད་སྟོང་། རྒྱ་གར་དབུ་འཛིན་གཞུང་ནས་ཅུ་འཛིན་
ལམ་སྟོན་ནས་ཡང་ན་སྤྱི་དབུ་གསལ་བ་ཞིག་གཏན་འབེབས་
དགོས་པའི་སློབ་ལྷོད་སྟོང་ལ་བཟུང་བ་ལས། དེ་མིན་ལྷ་ཡུ་
ལ་དང་རྒྱ་གར་སྐོལ་རྒྱུན་སྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱང་རྒྱ་གར་

དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གང་གནང་པ་
 ཤར་བསྐྱོད་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་སྐོར་གསུངས། དེ་ལས་དཔལ་
 ལྷན་དབུས་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གསུངས་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་
 གར་གཞུང་གི་ལས་ཀའི་ས་མིག་ནང་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་
 པ་ཚོར་དུ་མ་ཟད། ལས་བྱེད་ས་མིག་གང་དུའང་བོད་མི་སྐྱབས་
 བཅོམ་བ་ལས་ཀ་བྱེད་ཚོགས་རྒྱ་རྒྱ་གར་མངའ་སྡེ་ཚང་མས་
 ཁས་ལེན་ཡོད་པའི་རྩ་འཛིན་ལས་སྟོན་ནས་ཡང་ན་སྲིད་བྱུས་
 གསར་བཅོམ་དགོས་ལུགས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་ལ་སློབ་ལུ་
 ལུལ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཞུང་དང་གཞུང་དབར་གྱི་
 ལས་དོན་ཞིག་ཡིན། གནས་སྐབས་ཚུད་རྒྱགས་ལེགས་
 ཐོན་ཐེན་པའི་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོམ་པའི་སློབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡིག་
 ཚེད་དཀའ་འཕྲོག་ནས་སེལ་ལ་ལས་འབྲུས་ཚོགས་པ་དང་དབུས་ཡུན་
 ལ་རྫོགས་མཚམས་མེད་པ་དང་། དང་འགོ་མན་བོད་ཀྱི་སློབ་ཚིས་
 ཁང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་རྒྱ་གར་ནང་ད་དུང་ཡན་ལག་སློབ་ཁང་
 མང་ཚོར་སློབ་ཤིང་བྱུང་ན་ལས་ཀའི་ས་མིག་མང་ཚོར་བཏོན་བྱུང་

པའི་གོ་སྐབས་མཐོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་གསོ་བ་རིག་
 པར་བོད་པའི་སློབ་སྦྱོང་མང་དུ་འགོ་བྱུང་པའི་ཁེ་བན་ཡོད་
 པ། སི་ཀམ་དང་ཨ་རུ་རྒྱ་ཅལ་མངའ་སྡེ་སོགས་ལའང་གོ་
 སྐབས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སློབ་ཐོན་སློབ་པ་རྣམས་མན་
 ཚུན་མཉམ་རུབ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མི་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་
 སྐབས་ལེན་བྱུང་གི་མེད་པས་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་བ་རིག་ལྟེ་གནས་
 ཁང་ནས་ཀྱང་ས་གནས་དེར་ཡན་ལག་སློབ་ཁང་ལྟ་བུ་བཅུགས་
 རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་བྱེད་བྱས་ཡིན་ལ། སྤ་མོ་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་
 བ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་ནས་ཨ་རུ་རྒྱ་ཅལ་མངའ་སྡེ་ནང་ཟུང་སྐྱོང་
 ཐེངས་གཅིག་གོ་སྐབས་ཀྱི་རྩལ་དུ་གོ་སྤྱི་གཞུང་གནང་ཡོད་པ་
 གསུངས། མཐའ་བསྐྱོམས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་
 ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སློབ་དགེ་དཔོན་པོ་དོ་རྩེ་དག་འདུལ་
 མཚོག་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་བ་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་
 མཚོག་པོས་ནས་ཀྱང་ལུ་མཐུད་བྱུག་རྟོགས་གང་སྐབས་གནང་
 རྒྱུང་ཡོང་པའི་རེ་བསྐྱུལ་ལུས་ཡོད།

༡། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ།

གཤམ་གསལ་སློབ་པ་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སློབ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱན་གྲོན་ལ་སློབ་པའི་ཞལ་འདེབས་གནང་འཁྲོར་
 རྒྱུར་བར་སློབ་ཚོགས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱ་ལོན།

- ༡༽ སློབ་དགེ་དོ་རྩེ་དག་འདུལ་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༣༠༠༠༠།༠༠
- ༢༽ སློབ་པ་དག་དབང་རབ་སྐྱོན་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༥༠༠༠།༠༠
- ༣༽ སློབ་པ་སློབ་མཐའ་བཅོམ་པ་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༡༠༠༠༠།༠༠
- ༤༽ སློབ་པ་དུང་འཚོ་ཆེ་རིང་ཐག་གཅོད་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༡༠༠༠༠།༠༠
- ༥༽ ལྷ་བཙུང་ལུ་སློབ་པ་ཆེ་དབང་རྟ་མགྱིན་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༡༠༠༠༠།༠༠
- ༦༽ སློབ་པ་བ་སངས་སྟོབས་ཆེན་ལགས་ནས་ཉིན་སྟོར། ༡༠༠༠༠།༠༠

༢། འབྲུང་འབྲུང་ལས་འཆར།

* ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ ལྷ་ ༣ ནང་སློབ་ཚོགས་ཚོགས་ཐེངས་ ༤༡ པ་བསྐོར་འཚོགས་གནང་རྒྱ།
 *རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཚོགས་ཆེན་བསྐོར་ཚོགས་གནང་འཆར།

SORIG Newsletter

CENTRAL COUNCIL OF TIBETAN MEDICINE

Tibetan Lunar Year 2150

Vol. 39

December 2023

CONTENT

Chairman's Message	1
1. 40 th Board Meeting of Central Council of Tibetan Medicine	2
2. Meeting with the Speaker of Tibetan Parliament-in-Exile, CTA	2
3. Commemoration of the Sixth Sowa-Rigpa Day	2
4. Inspection of Kundhe Khangsar Tibetan Herbal Product Ltd.	3
5. Inspection of Yuthok Nyingthig Pharmaceutical Unit	3
6. Ceremony for the Declaration of Results of Herbal Medicinal Plants Identification Exam at Palpung University for the Buddhist Sciences	4
7. News in Brief	4
8. Thank You Note	5
9. Upcoming Events	6

**Editors: Chairman Dr. Dorjee Damdul,
Dr. Thupten Kunphel
Dr. Sonam Dolkar Oshoe
Published by: Central Council of Tibetan Medicine**

CHAIRPERSON'S MESSAGE

The Central Council of Tibetan Medicine (CCTM) was established 20 years ago, following its approval by the Tibetan Parliament-in-Exile and subsequent authorization by His Holiness the Dalai Lama. Over the years, the successive executive members, of the council has achieved many direct and indirect accomplishments, including the advancement of medical knowledge, improved coordination between individual doctors and medical organizations, and the establishment and enforcement of regulations.

Currently, 648 doctors from 22 countries have registered with the council. Additionally, many Tibetan medical educational institutions, public and private pharmaceutical companies, and friends of Tibetan Medicine have also registered, contributing to the council's substantial development.

With the establishment of the National Commission for Indian System of Medicine (NCISM) in India, overseeing legal procedures for medical professionals, admission systems, curriculum setting, research and registration of educational institutions and doctors, and regulation of medicinal substances and pharmaceutical standards, the CCTM must adapt its objectives, functions, and regulatory powers to these changes. In light of this, the Tibetan Parliament-in-Exile has formed a special committee to review the council's operations and regulations. With the hope of establishing a set of laws that align with the council's objectives and effectively promote the Tibetan medical system.

Finally, we pray for the widespread benefits of the Tibetan medical system to reach all beings, without discrimination, and for the long life, flourishing activities and spontaneous fulfillment of all the wishes of His Holiness the Dalai Lama, the supreme protector of all beings in this and future lives.

Dr. Onpo Dorjee Damdul
CCTM, Chairman

1. 40TH BOARD MEETING OF CENTRAL COUNCIL OF TIBETAN MEDICINE

The 40th Board Meeting of the Central Council of Tibetan Medicine took place from 4-6 September 2024, at Hotel Tibet in Dharamshala. Eight Board members attended the meeting in person, while two participated online.

On the first day, Dr. Ngawang Soepa Lak was elected as the Vice-Chairman of the Council. A key concern discussed during the meeting was the declining number of Tibetan students enrolling in Tibetan medicine programs. To address this issue, the Council resolved to submit a formal letter to the Dept of Education, CTA, emphasizing the need to raise awareness about Tibetan medicine in primary schools. The proposed initiatives include providing information on the locations of various Tibetan medical institutes and the procedures for entrance examinations in Tibetan medicine. Furthermore, the Council planned to organize a Tibetan Medicine conference in 2025. The meeting concluded with the unanimous approval of eleven resolutions.

2. MEETING WITH THE SPEAKER OF TIBETAN PARLIAMENT-IN-EXILE, CTA

On September 6th, 2024, at 10 AM, a meeting was held between the speaker of the Tibetan Parliament-in-Exile (TPiE), Ven Khenpo Sonam Tenphel lak and Chairman of the Central Council of Tibetan Medicine (CCTM) Dr. Onpo Dorjee Damdul lak, Vice-Chairman Dr. Ngawang Soepa lak, His Holiness the XIVth Dalai Lama's Personal Physician Dr. Tsewang Tamding lak and Dr. Thupten Kunphel. The meeting focused on the required amendments to the CCTM's bylaws and

operational framework. The council members highlighted that after receiving recognition under Indian law, the Council has not been able to function according to its original objectives. Additionally, there are currently a decreasing number of Tibetan students studying Tibetan medicine. Similarly, it was emphasized that there is a need to raise awareness about Tibetan medicine in Tibetan schools in exile and that the fundamentals of Tibetan medicine should be incorporated into their curriculum.

In response, the Speaker of the TPiE emphasized the importance of strengthening the CCTM. He mentioned that based on the council's submitted petition for regulatory amendments, the TPiE has established a review committee to revise the council's regulations. He further advised that council members should hold thorough discussions during their meetings and prepare detailed resolutions and summary reports regarding the council's needs, with copies to be submitted to the TPiE.

3. COMMEMORATION OF THE SIXTH SOWA-RIGPA DAY

On September 11th, 2024, the Central Council of Tibetan Medicine celebrated the 6th Sowa-Rigpa Day. On this occasion, the Chairman of the CCTM released a commemorative message on the council's website and social media platforms.

Dr. Thupten Kunphel lak delivered a speech at the Men-Tsee-Khang College auditorium, emphasizing the importance of the council, its current status, the present state of Tibetan medical tradition and the significance of observing Sowa-Rigpa Day. In his speech, Dr. Thupten Kunphel explained that on September 11, 1963, His Holiness the Dalai Lama convened all available Tibetan medicine

practitioners in Dharamshala upon his arrival in exile. To honor the revival of Tibetan medicine in exile and its efforts to preserve and promote this precious traditional knowledge, the first Sowa-Rigpa Day was initiated on September 11, 2019.

Dr. Thupten Kunphel also emphasized that qualified physicians should register with the Central Council of Tibetan Medicine. The observance concluded with a question-and-answer session addressing queries from the attending physicians.

4. INSPECTION OF KUNDHE KHANGSAR TIBETAN HERBAL PRODUCT LTD.

On the morning of November 20th, 2024, the Central Council of Tibetan Medicine conducted an inspection at Kundhe khangsar Tibetan Herbal Products Ltd., in accordance with the council's regulatory guidelines. The inspection committee, comprising of pharmaceutical expert Dr. Tenzin Thaye lak (Personal Visiting Physician to His Holiness), Mr. Tsering lak (Secretary), a representative from the Department of Health, CTA, Ms. Jampa Lhakyi lak, representative from the TSO, Dharamshala, Dr. Thupten Kunphel and Ms. Tsering Youdon lak (office Secretary), assessed the pharmacy's operations.

Kundhe khangsar pharmacy has been in operation for over eighteen years. The pharmaceutical specialists include Dr. Dawa Choedon lak, Dr. Tenzin Metok lak and the Pharmaceutical Director Dr. Penpa Tsering lak (Personal Visiting Physician to His Holiness), who possess many years of practical experience in pharmaceutical production.

The inspection revealed that the pharmaceutical

unit maintains clean storage facilities for both raw medicinal herbs and processed medicines. The unit is equipped with quality pharmaceutical machinery and the manufacturing facility has adequate space with a clean environment. The Pharmaceutical Director also mentioned plans to expand the washroom facilities at the manufacturing unit. The inspection committee has submitted a report to the council's office noting that the overall infrastructure of the pharmacy unit meets satisfactory standards.

5. INSPECTION OF YUTHOK NYINGTHIG PHARMACEUTICAL UNIT

On the afternoon of November 20th, 2024, the Central Council of Tibetan Medicine conducted an inspection at the Yuthok Nyingthig Pharmaceutical Unit. The inspection committee comprised of pharmaceutical expert Dr. Tenzin Thaye lak (Personal Visiting Physician to His Holiness), Mr. Tsering lak (Secretary), a representing the Department of Health, CTA, Ms. Jampa Lhakyi lak and representative from the TSO, Dharamshala, Dr. Thupten Kunphel and Ms. Tsering Youdon lak (office secretary). The Pharmaceutical Director of this unit, Dr. Kalsang Dhonden lak, spends his mornings conducting patient consultations at the clinic and his afternoons overseeing pharmaceutical production and related activities at the manufacturing unit.

The inspection committee has submitted a report to the council's office noting that the unit currently maintains good storage facilities for raw medicinal herbs, has proper storage for processed medicines and adequate drying areas for medicines. Although the current manufacturing facility is small, the construction of a new pharmaceutical unit is underway.

6. CEREMONY FOR THE DECLARATION OF RESULTS OF HERBAL MEDICINAL PLANT IDENTIFICATION EXAM AT PALPUNG UNIVERSITY FOR THE BUDDHIST SCIENCES

On September 30th, 2024, Dr. Thupten Kunphel of CCTM represented the ceremony announcing the results of the medicinal herbs identification examination for the second batch of medical students at Palpung University for the Buddhist Sciences.

The ceremony began at 8:30 AM with the recitation of the Yuthok prayer. Following this, the college principal, Dr. Aepa Sonam Rinchen lak, delivered a speech related to the ceremony. According to traditional custom, students were arranged by rank, and those with lower ranks congratulated those with higher ranks through the ceremonial presentation of khadak (white scarves).

During the ceremony, Dr. Thupten Kunphel delivered a speech emphasizing the importance of medicinal herb identification. The ceremony concluded with closing remarks and a vote of thanks delivered by the college's Discipline Master.

7. NEWS IN BRIEF

a. Registration Update for Tibetan Medical Practitioners

From July 1st, 2024 to December 31st, 2024, a total of twelve Tibetan Medical Practitioners have successfully registered under the Central Council of Tibetan Medicine (CCTM). This brings the cumulative number of registered Tibetan Medical Practitioners under the CCTM to a total of 660.

b. New Chairman of the 7th Term of the Central Council of Tibetan Medicine

On June 30th, 2024, Dr. Tsering Thakchoe Drungtso lak, the former Chairman of the 7th Term of the Central Council of Tibetan Medicine, resigned from his position as Chairperson and Council member. In accordance with the regulations of Council, Dr. Onpo Dorjee Damdul lak, who was serving as the Vice-Chairperson, has been newly appointed as the Chairman of the 7th Term of the CCTM, term 7th effective July 1st, 2024.

c. Sowa-Rigpa Awareness

On October 8th, 2024, Dr. Dawa Tsering lak, a faculty member at the Sowa-Rigpa Department at Varanasi, conducted an awareness program about Sowa-Rigpa during his vacation visit to the Tibetan Homes Foundation School in Mussoorie. Currently, there is an ongoing trend showing a year-by-year decline in the number of Tibetan students pursuing studies in Tibetan Medicine. During the program, he delivered a presentation covering various aspects including future career prospects in Tibetan Medicine, the importance of studying Tibetan Medicine, the facilities available at universities offering Tibetan Medical studies, and the procedures for entrance examinations and admission.

d. Meeting with the Director of National Institute of Sowa Rigpa, Ladakh

On November 2nd, 2024, at 11:00 AM, Dr. Onpo Dorjee Damdul lak, Chairman of the Central Council of Tibetan Medicine (CCTM) and Dr. Thupten Kunphel met with Dr. Padma Gurmet lak, Director of the National Institute of Sowa Rigpa (NISR), Ladakh. During the meeting, the Council presented three main agenda points to the Director of the NISR.

1. Tibetan Refugee Physicians Document Challenges: Several physicians have been granted permanent positions at the NISR. Among them, three Tibetan refugees have

successfully passed the qualifying examinations. However, they are facing numerous documentation-related challenges due to their refugee status. Since these individuals were not only born in India but are also permanent residents here, a request was made to consider their cases with equal consideration as others.

2. Equal Opportunities for Sowa-Rigpa Graduates: The request for guidance and support was made to ensure that all those who have graduated from recognized Sowa-Rigpa institutions and are serving the tradition of Sowa-Rigpa receive equal opportunities in future professional positions and other opportunities, without any discrimination.

3. Unity and Co-operation among Sowa-Rigpa Institutions: A request was made for enhanced support to strengthen unity and cooperation among various Sowa-Rigpa institutions in India, with the aim of preserving the tradition of Sowa-Rigpa from decline and reviving aspects that may have deteriorated. Dr. Padma Gurmet lak explained that although the NISR wishes to assist with the documentation challenges faced by the three Tibetan refugee physicians who have passed the qualifying examinations, they have been unable to make appointments due to the Central Government's 2017 guidelines. He mentioned that this issue would be difficult to resolve through meetings with AYUSH and National Commission for Indian System of Medicine (NCISM) officials. He suggested that to prevent such difficulties in the future, it would be better for the CCTM to submit a petition through the Kashag (Tibetan Cabinet) to the Central Government of India requesting either new guidelines or policies, rather than approaching AYUSH and NCISM officials, as this would not be effective. He explained that both AYUSH and NCISM must

operate according to the Central Government's established laws.

He further suggested that the Central Tibetan Administration (CTA) should push for new government guidelines or policies that would allow Tibetan refugees to work not only as Sowa-Rigpa physicians but in all government job positions, which should be accepted by all Indian states. This would need to be handled at an inter-governmental level. Regarding the three Tibetan refugee physicians who have passed the qualifying examinations, their documentation issues can be addressed whenever resolved, with no time limit for appointment.

Regarding institutions like Men-Tsee-Khang (Tibetan Medical and Astro Institute), he noted that there are opportunities to open more branch clinics in India, which would create more job positions and encourage more Tibetan students to study Sowa Rigpa. He mentioned that while there are significant opportunities in states like Sikkim and Arunachal Pradesh, these opportunities cannot be fully utilized due to the inability of graduated physicians to work collaboratively. The NISR is working to establish branch clinics in these areas, and he mentioned that they had previously organized one training session in Arunachal Pradesh as an opportunity.

In conclusion, Dr. Onpo Dorjee Damdul lak, Chairman of the CCTM, requested the Director of the NISR to continue providing whatever assistance possible.

8. THANK YOU NOTE

The Central Council of Tibetan Medicine expresses heartfelt gratitude and sincere acknowledgment to the following registered

doctors for their generous contributions to the Council:

1. Dr. Dorjee Damdul generously donated a sum of Rs. 30,000.00
2. Dr. Ngawang Rabdrön generously donated a sum of Rs. 5,000.00
3. Dr. Lobsang Soepa generously donated a sum of Rs. 10,000.00
4. Dr. Tsering Thakchoe Drungtso

generously donated a sum of Rs. 10,000.00

5. Dr. Tsewang Taming generously donated a sum of Rs. 10,000.00

6. Dr. Passang Thopchen generously donated a sum of Rs. 10,000.00

9. UPCOMING EVENTS

* The 41 Board meeting of the Council will be convened in March 2025

Details of CCTM Bank Accounts:

Account Name : Central Council of Tibetan Medicine
Account No. : 20590110016886
IFSC Code : UCBA0002059
MICR Code : 176028096
Address : UCO Bank, CTA, Dharamsala, Distt. Kangra, (H.P.) INDIA

To

If undelivered, kindly return to :

Central Council of Tibetan Medicine

Dept. of Health Building, Gangchen Kyishong, Dharamsala-176215, Distt. Kangra,
 Himachal Pradesh, North India | Tele Fax: + 91 1892 226462 / 8629006677 / 9816095637

Email: chethoe@yahoo.com / cctm2004@gmail.com

Website: www.tibmedcouncil.org